БОДЛОГЫН ИННОВАЦИ 2020

БОДЛОГО БОЛОВСРУУЛАХ ШИНЭЛЭГ АРГА ХЭРЭГСЛИЙН ТУРШИЛТ

ТӨСӨЛ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАХ ҮЕ ШАТ

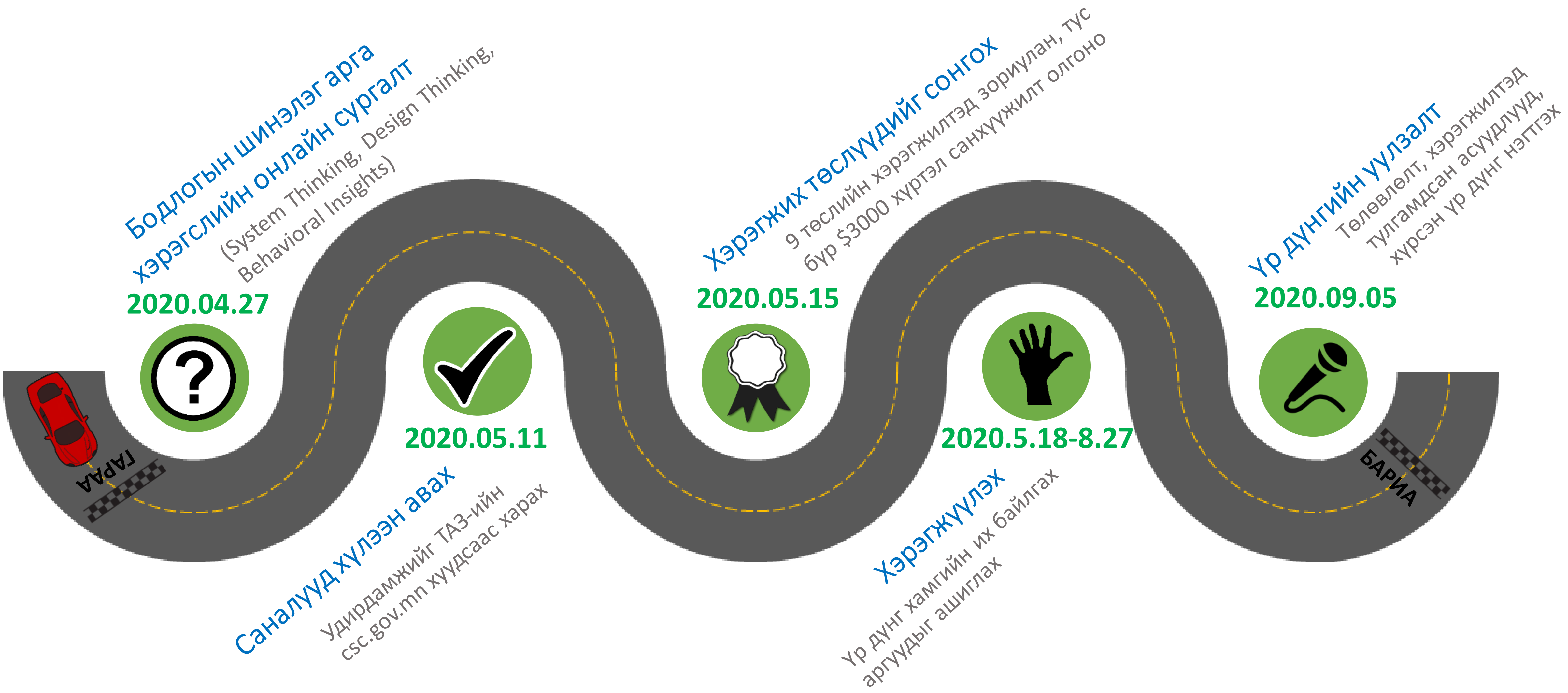

ТӨСӨЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

- Тухайн байгууллагын чиг үүрэгтэй уялдсан, салбарын эсвэл салбар дундын зохицуулалтаас үүдэн иргэдэд тулгамдаж буй асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн байх
- Тогтвортой хөгжлийн зорилт 2030-д заасан зорилтуудтай уялдсан байх
- Санал болгож буй бодлого боловсруулах, стратегийн удирдлага хэрэгжүүлэх арга зүйн аль нэгийг ашигласан, эсвэл ашиглахаар төлөвлөсөн байх
- 3 сараас илүүгүй хугацааны дотор хэрэгжиж, үр дүн нь гарахаар байх
- Гурваас дээш тооны хүнтэй багаар гүйцэтгэх (Багийн гишүүд бүгд төрийн албан хаагч байх бөгөөд байгууллагууд хамтарч оролцож болно)
- Бодлого боловсруулах циклийг бүхэлд нь, эсвэл аль нэг үе шатыг хамруулсан байх

ТӨСӨЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

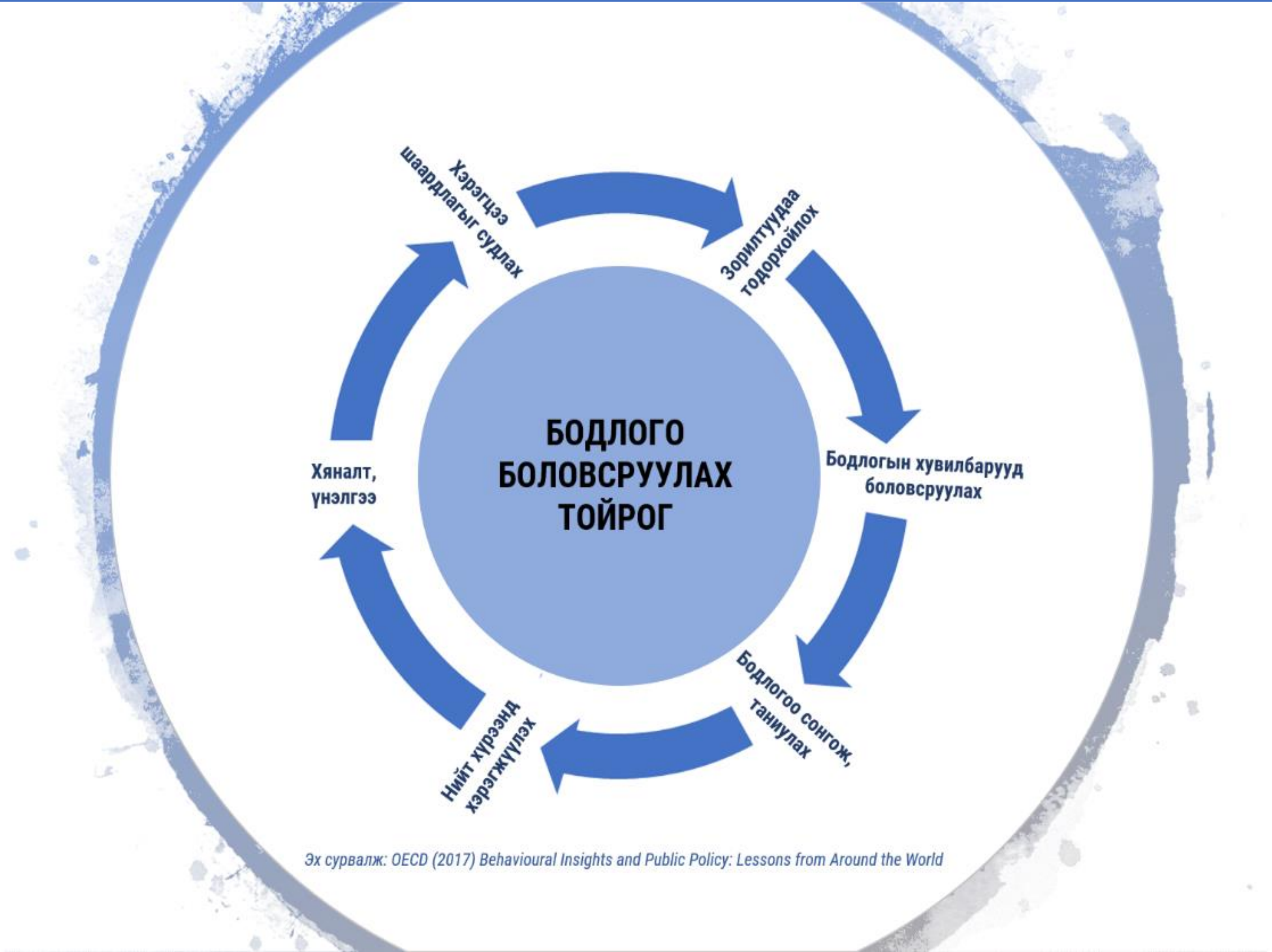

ЯВЦЫН ҮР ДҮН

Нийт 37 байгууллага, 54 төслийн санал хүлээн авсан

ДД	Яам, УИХ-ын харьяа байгууллагууд	Агентлагууд	Орон нутгийн байгууллагууд
1	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам – 2 төсөл	Үндэсний хөгжлийн газар	Дархан-Уул, Боловсрол, соёлын газар
2	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Стандарчилал, хэмжилзүйн газар	Дорноговь – 2 төсөл
3	Барилга, хот байгуулалтын яам	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	Дундговь – 2 төсөл
4	Батлан хамгаалах яам	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	Говь-Алтай
5	Хүнс, хөдөө аж ахуйн яам	Гаалийн ерөнхий газар – 2 төсөл	Хэнтий
6	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам – 2 төсөл	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн хөгжлийн ерөнхий газар	Ховд
7	Эрчим хүчний яам	Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчийн төлөө газар	Орхон – 7 төсөл
8	УИХ-ын Тамгын газар	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	Сэлэнгэ
9	Үндэсний Аудитын газар	Оюуны өмчийн газар	Сүхбаатар
10	Үндэсний Статистикийн хороо	Цөмийн эрчим хүчний комисс – 2 төсөл	Төв
11	Санхүүгийн зохицуулах хороо	Сэлэнгэ аймаг дахь Хилийн мэргэжлийн хяналтын газар	Өвөрхангай – 3 төсөл
12	Ерөнхийлөгчийн тамгын газар	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	
13		Татварын ерөнхий газар – 4 төсөл	
14		Батлан хамгаалахын их сургууль	

ЯВЦЫН ҮР ДҮН

9 байгууллагын 9 төсөл дээр 40 албан хаагч ажиллана.

ДД	Байгууллага	Төслийн товч агуулга	Багийн гишүүд
1	**Яамны түвшинд**		**13 хүн**
2	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Байгууллагын соёлыг сайжруулахад Зан үйлд нөлөөлөх чадварын арга ашиглах	4 хүн
3	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Авто ослыг бууруулах үүднээс жолоочийн Зан үйлд нөлөөлөх арга ашиглах	4 хүн
4	ХХААХҮЯ	Байгууллагын дотоод системд шинжилгээ хийж, алдааг засахад Системийн сэтгэлгээг ашиглах	5 хүн
5	**Агентлагийн түвшинд**		**14 хүн**
6	Стандарчилал, хэмжилзүйн газар	Үйлчлүүлэгчидтэйгээ эргэх холбоо үүсгэх аппликэшн гаргахад Загварчлалын сэтгэлгээ ашиглах	5 хүн
7	Гаалийн ерөнхий газар	Хариуцлагатай, ил тод гаалийн үйлчилгээ бий болгоход Зан үйлд нөлөөлөх чадварын арга ашиглах	4 хүн
8	ХБХХЕГазар	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан авто зогсоол хийхэд Загварчлалын сэтгэлгээг ашиглах	5 хүн
9	**Орон нутгийн түвшинд**		**13 хүн**
10	Говь-Алтай	Иргэдийн санал, хүсэлтийг цахимаар авах систем хийхэд Загварчлалын сэтгэлгээг ашиглах	6 хүн
11	Орхон	Нийгмийн даатгалыг цахимаар илгээдэг болгоход Зан үйлд нөлөөлөх чадварыг ашиглах	4 хүн
12	Өвөрхангай, Гучин-Ус	Малчдыг нийгмийн даатгалд хамруулахад Зан үйлд нөлөөлөх чадварыг ашиглах	3 хүн

04

САНАЛ БОЛГОЖ БУЙ БОДЛОГО БОЛОВСРУУЛАХ АРГА ХЭРЭГСЛҮҮД

БОДЛОГЫН ШИНЭЛЭГ АРГА ХЭРЭГСЛҮҮД

СИСТЕМИЙН СЭТГЭЛГЭЭ 01

ЗАГВАРЧЛАЛЫН СЭТГЭЛГЭЭ 02

ЗАН ҮЙЛД НӨЛӨӨЛӨХ ЧАЛВАР 03

СИСТЕМИЙН СЭТГЭЛГЭ 01

СИСТЕМИЙН БҮТЭЦ

Харилцан хамаарал буюу Оролцогчдын хоорондын холбоо, харилцан үйлчлэл

Элементүүд буюу Системийн оролцогчид

Үүрэг, зорилго буюу хүрэхээр зорьж буй үр дүн (ихэвчлэн далд байдаг)

СИСТЕМИЙН ҮЙЛ ХӨДЛӨЛ

- Системийн **“хөрөнгө”**
  Системийн үндсэн элементүүд

- Системийн **“урсгал”**
  Системд нөлөөлж, хөрөнгийн хэмжээг өөрчилж буй хүчин зүйлс, үйл явдлууд бөгөөд **Орох, Гарах** гэж ангилна.

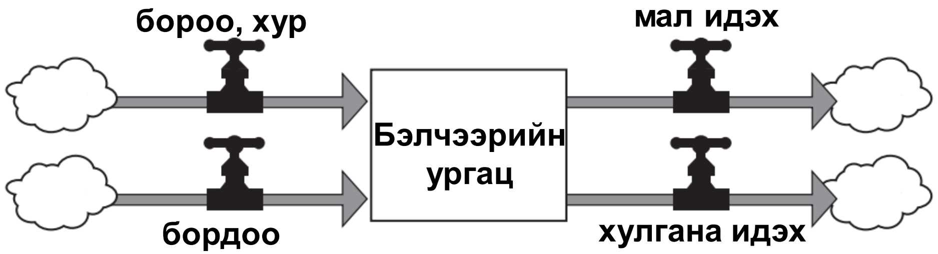

- Системийн **эргэх холбоо**
  Системийн урсгалд нөлөөлж, өөрчлөх механизмыг эргэх холбоо гэнэ. Энэ нь дотроо **“Хүч нэмэх” ба “Тэнцвэржүүлэх”** гэсэн 2 төрөлтэй

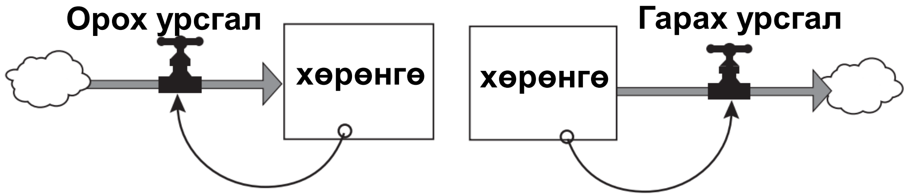

СИСТЕМИЙН ҮЙЛ ХӨДЛӨЛ

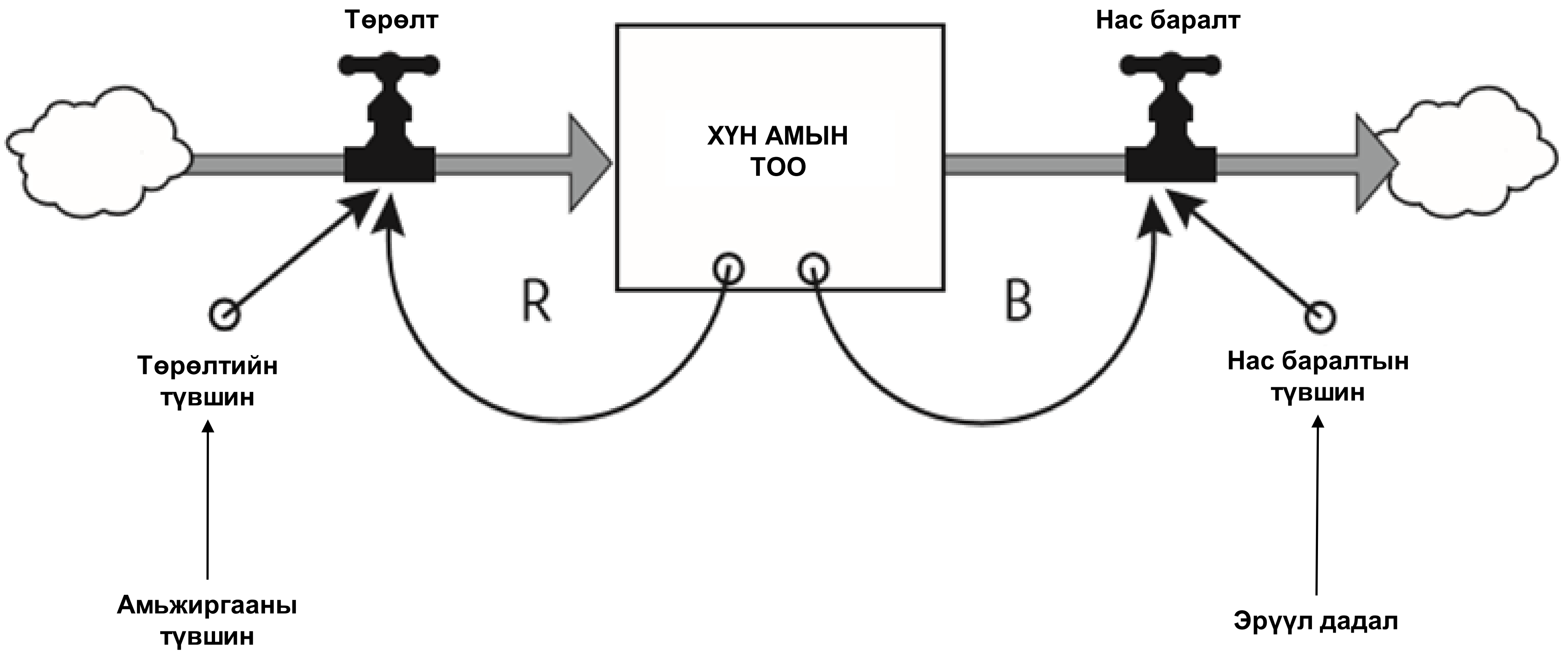

СИСТЕМИЙН АЛДААГ ИЛРҮҮЛЭХ, ЭМЧЛЭХ

Системд дараах алдаа, саатлууд тохиолдох нь түгээмэл байдаг

- ✓ Бодлогын эсэргүүцэл
- ✓ Нийтийн өмчийн хэт хэрэглээ
- ✓ Муу гүйцэтгэлтэй жиших
- ✓ Амжилттай хэсэг нь л амжилттай байх
- ✓ Хэт өрсөлдөх
- ✓ Хэт халамжлах
- ✓ Дүрэм журмыг үл хайхрах
- ✓ Буруу зорилгод хөтлөгдөх

ЗАГВАРЧЛАЛЫН СЭТГЭЛГЭЭ

02

СЭТГЭЛГЭЭНИЙ ҮЕ ШАТУУД

EMPATHY зураглалын жишээ

- Хэрэглэгч юу бодож, мэдэрч байна вэ?
- Хэрэглэгчид юу хамгийн чухал вэ?
- Хэрэглэгч юунд хөтлөгдөж байна вэ?
- Хэрэглэгч юунд санаа зовж байна вэ?
- Хэрэглэгчийн хүсэл тэмүүлэл юу вэ?

БОДОЛ, МЭДРЭМЖ-?

СОНСОЖ БУЙ-?

- Хэрэглэгч бусдаас юу сонсож байна вэ?
- Найз нөхөд, гэр бүл нь юу гэдэг вэ?
- Хэн, яаж хэрэглэгчид нөлөөлж байна вэ?
- Харилцаа холбооны аль суваг илүү нөлөөтэй вэ?

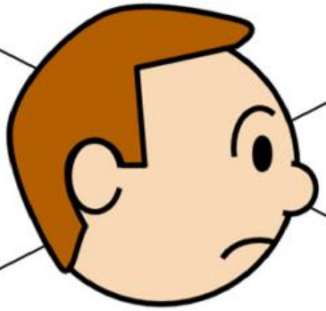

ХАРЖ БУЙ ЗҮЙЛС-?

- Хэрэглэгч юу харж байна?
- Тэр нь юу шиг харагдаж байна?
- Хэрэглэгч ямар хүрээлэлд байна вэ?
- Хэрэглэгчийн найзууд хэн бэ?
- Юу хэрэглэгчийг аз жаргалтай, санаа зовсон, бахархсан болгодог вэ?
- Хэрэглэгчид ямар асуудал тулгараад байна вэ?

ХИЙЖ, ХЭЛЖ БУЙ-?

- Хэрэглэгч юу ярьж байна? Хийж байна вэ?
- Хэрэглэгчийн хандлага ямар байна?
- Хэрэглэгч бусдад юу ярьж байна вэ?
- Хэрэглэгчийн ярьж, хийж, бодож, мэдэрч буй зүйлсийн дунд зөрчил байна уу?

ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ХҮНДРЭЛ?	• Хэрэглэгчид тулгараад буй саад, сорилт? • Хэрэглэгчийн дургүй зүйлс • Ямар бэрхшээл байна вэ? • Хэрэглэгчид ялгаагүй мэдрэмж төрүүлдэг зүйлс?	**ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ОЛОЛТ?**	• Хэрэглэгчийг аз жаргалтай болгодог зүйлс? • Хэрэглэгч яг юу хүсч байна вэ? • Хэрэглэгч үнэ цэнийг хэрхэн тооцдог? • Юу хэрэглэгчид урам өгдөг вэ?

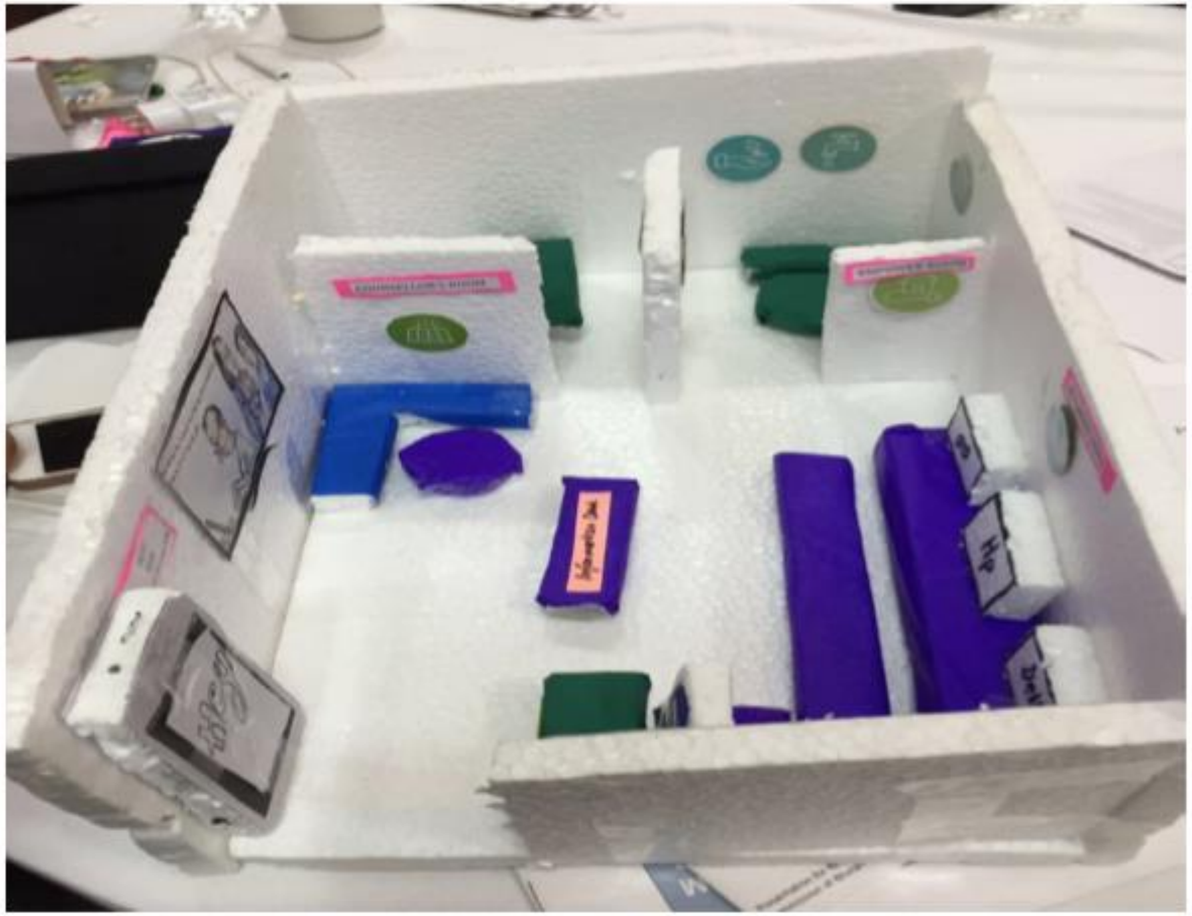

Хэрэглэгчээр сонжуулах талбарын жишээ

Процесс

Түрээсийн орон сууцны хүсэлт хүлээн авах зар

Хүсэлтээ мэдээллийн систем дээр оруулах

Хэн нэгэн хүсэлтээ ируулэхэд туслах

Боломжит сууцнуудаас 1-г сонгох

Түрээсийн гэрээ байгуулах

Түрээсийн гэрээг удирдах гар утасны апп харуулах

Байрандаа нууж орох

Хэрэглэгчийн сэтгэлдийн зураглал

Орон сууцанд амьдрах болох боломж гарсанд би баяртай байна

Өмнө нь өгч байсан олон мэдээллээ дахиад оруулах нь ээ

Хэн нэгэн туслаж байгаа нь сайхан байна

Ажлаас хол, чимээ шуугиантай байх вий

Автобусны буудалд ойр, чимээгүй гоё байр байна

Хэээ яг ашиглаж эхлэх ёстой юм бол?

Ямар зузаан заавар вэ? хаана хадгалнаа?

Амьдрал сайхан байна

Боломжууд

Хэрхэн бага мэдээлэл хүсэх, процессыг хялбарчлах вэ

Бүх байрны жагсаалт биш хүссэн онцлогтойг нь хэрхэн асуух

Апп-аа байранд орохоос өмнө ашиглах

Түрээсийн гарын авлагаа хэрхэн өөрчлөх вэ?

2. ШИЙДЭЛ

Санааны цаад зорилго юу вэ, зорилтот бүлгийн хувьд ямар боломж бий болгох вэ?
Хэр шинэлэг вэ? Гол гайхшруулах зүйл нь аль вэ?

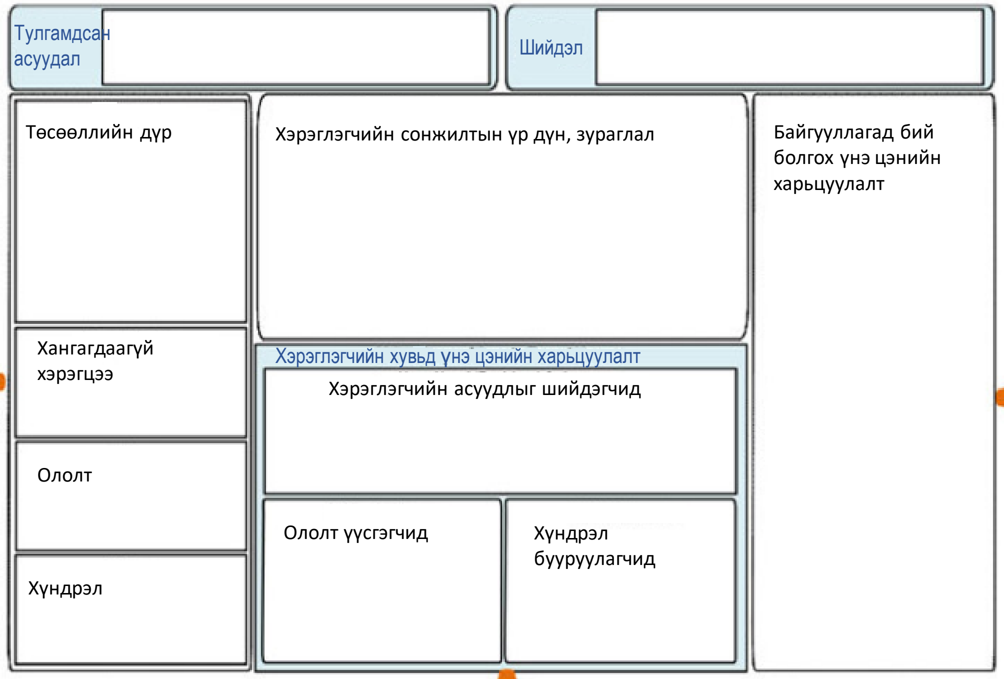

1. ХҮСЭЛ ТЭМҮҮЛЭЛ

Зорилтот бүлгийн нийтлэг шинжүүд юу вэ?
Хэрэгцээ шаардлага нь юу вэ?

4. БАЙГУУЛЛАГАД ИРЭХ НӨЛӨӨ

Байгууллагад ямар өгөөжтэй вэ?
Бодитой, урт хугацаанд хэрэгжих боломжтой юу?

3. ЗОРИЛТОТ БҮЛЭГТ ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨ

Ямар үнэ цэнэ бий болгох вэ?
Хэрхэн тэдний амьдралыг сайжруулах вэ?

ЗАН ҮЙЛД НӨЛӨӨЛӨХ ЧАДВАР

03

ҮЕ ШАТУУД

ЗАН ҮЙЛ ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ СТРАТЕГИ НӨЛӨӨЛӨЛ ӨӨРЧЛӨЛТ

ҮЕ ШАТУУД

Үе шат	Тодорхойлолт	Жишээ
Зан үйл (**B**ehavior)	Бодлогын асуудлаа тодорхойлох, сайн ойлгох	Олон хүнийг тэтгэврийн хуримтлалын төлөвлөгөөнд хамруулах замаар Тэтгэврийн хадгаламжийг нэмэгдүүлэх
Дүн шинжилгээ (**A**nalysis)	Баримт нотолгоонд үндэслэн Асуудлын зан үйлийн хөтлөгчийг тодорхойлох	Сонголттой асуултуудын хувьд хүмүүс эхний гарч ирэх сонголтыг өөрчлөхгүй үргэлжлүүлэх хандлагатай байдаг
Стратеги (**S**trategy)	Дүн шинжилгээгээ Зан үйлд суурилсан стратеги болгон хувиргах	Эхний сонголтыг өөрчлөх. Хүмүүсийг автоматаар Тэтгэврийн хуримтлалд хамруулах бөгөөд хүсвэл гарч болох сонголттой
Нөлөөлөл (**I**ntervention)	Асуудалд оновчтой нөлөөлөх стратегийг турших, хэрэгжүүлэх	Шинээр санал болгосон "Гарах хүсэлтийг хэрэгжүүлэх стратеги" болон одоогийн "орох хүсэлтийг хүлээн авах стратеги" хоёрын аль нь Тэтгэврийн хадгаламжийг өсгөх эсэхийг турших
Өөрчлөлт (**C**hange)	Зан үйлийг цаашид тогтвортой, далайцтай үргэлжлүүлэх төлөвлөгөө боловсруулах	Үр дүнг иргэдтэй хуваалцах, улсын хэмжээнд энэ зохицуулалтыг мөрдүүлэх, үр дүнгийн тогтмол хяналт хэрэгжүүлэх

ЗАН ҮЙЛД НӨЛӨӨЛӨХ ЧАДВАР 03

ЗАН ҮЙЛ | **ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ** | СТРАТЕГИ | НӨЛӨӨЛӨЛ | ӨӨРЧЛӨЛТ

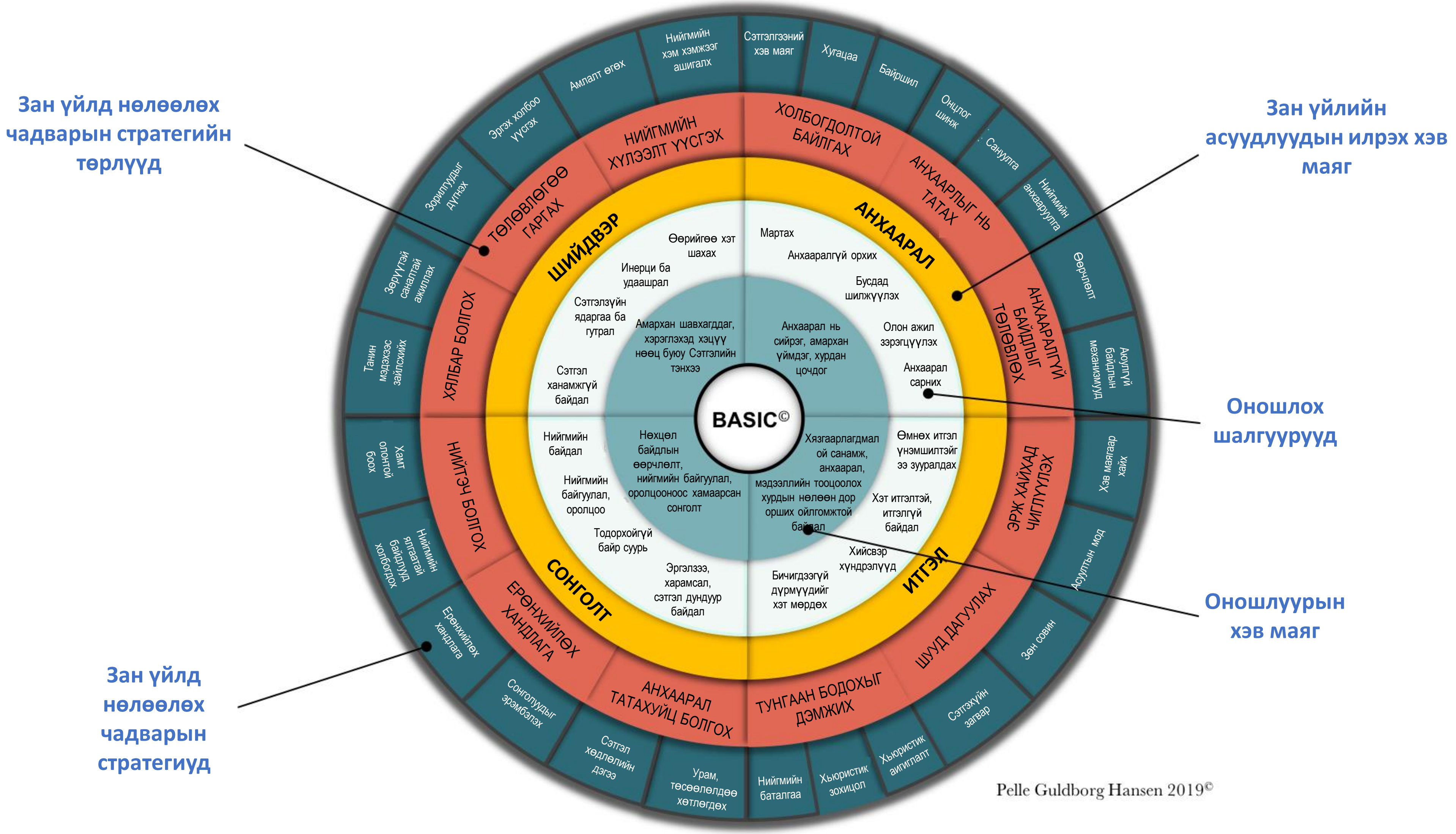

ЗАН ҮЙЛД НӨЛӨӨЛӨХ СТРАТЕГИУД

❖ Анхаарлыг онилох стратеги

Зөв цагт, зөв газар зорилтот зан үйл рүүгээ хүмүүсийн анхаарлыг хандуулах; араас нь идэвхижүүлэх, чиглүүлэх ажлуудыг өрнүүлэх; хэрэв буруугаар эргээд хүмүүсийн анхааралд орж чадахгүй бол хэрхэх вэ? гэсэн төлөвлөгөөтэй байх нь түгээмэл стратегиуд юм

❖ Итгэлийг олох стратеги

Тунгаан бодохыг нь дэмжих; тодорхой шийдэл рүү шууд чиглүүлэх; эсвэл зөв шийдлийг эрж хайхад чиглүүлэх гэсэн стратегиуд үр дүнтэйд тооцогддог

❖ Сонголтыг онилох стратеги

Сонголтын үндсэн дүрэм нь "дур татам" байдал юм. Өөрөөр хэлвэл хүмүүсийн хамгийн хүчтэй урам зориг авдаг зүйлстэй шийдлээ холбох, хувийн төсөөлөл бий болгох, олон нийтийн давалгаа үүсгэх гэх мэтээр бодлогын шийдлийнхээ "дур татам" байдлыг нэмэгдүүлнэ гэсэн үг.

❖ Шийдэмгий байдлыг дэмжих стратеги

Сэтгэлээр унахад нөлөөлөгч хүчин зүйлүүдийн нөлөөллийг бууруулах; урт хугацаанд мөрдөх хуваарь гаргах; эргэх холбоотой ажиллах; зорилтыг нь байнга сануулах гэх мэт стратегиудыг хэрэгжүүлж болно.

НӨЛӨӨЛЛИЙН ТУРШИЛТ ХИЙХ ДАРААЛАЛ

- Амжилтаа тодорхойлох
- Зорилтот бүлгийн хүмүүсээ тодорхойлох
- Судалгааны дизайн боловсруулах
- Нөлөөллийн эрсдлийг үнэлэх
- Төсөв, цаг хугацаагаа бодитой төлөвлөх
- Хууль, эрх зүй, ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчих эсэхийг нягтлах
- Мэдээллээ ил тод байлгах
- Үр дүн болон урт хугацааны хяналтын хүрээг тодорхойлох
- Туршилтаа хийх

ШИЙДВЭР ГАРГАХДАА АНХААРАХ ЗҮЙЛС

- Улс төр, төслийн түвшний нөхцөл байдлаа дахин нягтлах
- Зан үйлийн нөлөөлөлд суурилсан бодлогын хэрэгжилт
- Урт хугацааны хяналт, боломжит дам нөлөөний төлөвлөгөө гаргах
- Бодлогын санаачлагыг засах
- Цуглуулсан мэдлэгээ нийтэд түгээх

ХАМТДАА АЖИЛЛАЖ ХАМТДАА СУРАЛЦЪЯ

БАЯРЛАЛАА